تابلۆیەك بۆ تەمەنی ئەنفال

جەزا چنگیانی

ڕاڤەکردن لەسەر ئەنفال و ووردکردنەوەی(جینۆساید)ڕاڤەکردن و ووردکردنەوەی دووجۆر مۆڕاڵ.دووجۆر ویژدانە دووجۆر ئایدۆلۆجی وئیستراتیجی دوو تاقم مرۆڤن(ئایدۆلۆجی وئیستراتیجی ومۆڕاڵ و ویژدانی بکەری ئەنفال و ئایدۆلۆجی و ئیستراتیجی و ویژدان ومۆڕاڵی قوربانی یان ئەنفالکراو)ئەنفال سترۆکتۆری کولتورومۆڕاڵ و ویژدانی مرۆڤایەتی کۆمەڵگایەکی خیلّەکی دڕندەیە وبەشێکە لە پەرتووکێکی پیرۆز کە سەرچاوەی هێزی ڕۆحیانە.کەواتە ئەنفال پێناسەی کۆمەڵگایەکی بڤەیە.کە هەمیشە ئەنفال لە ڕۆح و ویژدان ومۆڕاڵی مرۆیاندا ئامادەی هەیە. هیچ لەمپەرێکی ویژدانی مۆڕاڵی لەبەردەم چەندبارە بوونەوەی ئەنفالدا نیە.فەلسەفەی ئەنفال یانی بێحورمەتکردنی بەها جوانەکانی مرۆڤایەتی لە لایەن ئەنفاکەرەوە .

ئەگەر ئەمە بە ماتماتیکی سیاسی پێناسەی کۆمەڵگای ئەنفالکەربێ...ئەوە دەبێ پڕۆسێسی ئەنفال بۆ کۆمەڵگایەکی ئەنفالکراو(کورد).فاکتەری گۆڕین وهەڵتەکاندەوەی ستۆرکتۆری هزری وئیستراتیجی وەرچەرخانێکی جەربەزانەبێت لەو میژوو وفەلسەفە خویناوییەی ڕەوایەتی ئەنفالی بەسەر گەلی کوردا شەرعان.ئەگەر ئەنفال بەشێك بێ لە ئیستراتیجی وولاتێکی کۆلۆنیالیستی وەك عیراق و سیاسەتی پارتێکی فاشی وەك بەعس ئەوە فاکتەریکی تری پاڵ ئەم فاکتەرانە بوونی ئیستراتجیتی هەڵەی سیاسی بزوتنەوەکە لەکات وسەرەمی ئەنفالدا هەڵەی خودی کورد خۆیەتی لەو بێحورمەتییەی بەرامبەر بە گەلی کورد کراوە .

سترۆکتۆری ئەنفال؟بڕوای کۆمەڵەمرۆڤێکی دڕە بەقڕکردنی کۆمەڵەمرۆیەکی دەرەوەی ڕەگەزوبەرژەوەندی خۆی. شەرعیتدانە بەتالانکردنی سامانی نەتەوەیەك..داگیرکردنی زەوی نەتەوەیەك.فەلسەفەی فاشی(ڕەگەزێك ڕەگەزی دەرەوی خۆی پەسەند نەکات).بەم پێورە ماتماتیکیە سیاسیە ئێمەی کورد هەمیشە و لەهەر زەمەنێکدا بێن لەبەردەم هەڕەشەی بێ حورمەتی وئەنفال

وكۆمەڵێ كەسی فاشی ئەو كولتورەین.دەبێ كورد لەم خاڵەوە تابلۆیەك بۆ تەمەنی ئەنفال لە ڕۆح وئیستراتجیتی بوونیدا وەك كۆمەڵە مرۆڤێكی هەڕەشەلەسەر بكێشێ .

(گرنگ نیە چۆن دەكەویتە چاڵێكەوە..گرنگ ئەوەیە چۆن لەوچاڵە دێتە دەرێ)

هیچ كەس وكۆمەڵێك نیە لە مێژویدا.توشی شكستیەك نەبووبێت.وەلی كەڵك وەرگرتن لەو شكستیە.مسۆگەركردنی ئایندەیەكی مسۆگەری دوور لە شكستییە. شكستی و ئەو چاڵەی مێژووی كوردی تێكەوتووە.شكستی كەسایەتی نەتەوەی تاكی كوردە و نەخویندنەوەیەكی نەتەوەییە بۆ كارەساتە تراجیدیاییەكانی مێژوومان .

دابەشكردنی نیشتمانی هەر میللەتێك شكستی ئەو میللەتەیە..شكستی مرۆڤی كورد ئەو سنورەیە كە كوردستانی پارچەپارچەكردوە.شكستی كوردی باشور لەسەردەمی دامەزراندنی دەوڵەتی عیراق ولكاندنی باشوری كوردستان و زاڵبوونی دەسەڵاتی ناسونالیستی عەرەبی دڕبووە.شكستی بزوتنەوەی باشور لە نەبوونی سایكۆلوجی سیاسی وئایدۆلۆجێتێكی نەتەوەی و نیشتمانی گەلێكی داگیركراوە وە بوو.شكستی دیالۆگی سیاسی ئیستای كورد لە دیالۆگی دیموكراتەتیزیكردنی ئاوزانی كۆمەڵگایەكەوەیە كە بە دیموكراتی دەڕشێتەوە وئەنفال لە ڕۆحیدا پیرۆز ڕادەگرێت .

شكستی و سەرشۆڕی دانیشتوانی باشوری كوردستان لەوەدا بوو.كە دوای ڕمانی بەعس و تلیسانەوەی دەوڵەتی كۆلۆنیالیستی عیراق لە9/ئەپریلی/2003. بە كۆی دەنگ وبەڕەزامەندی خۆی خۆیكرد بە كۆیلەی ناسیونالیستی عەرەبی دڕ و نیشتمانەكەی بەبەشێ لە وولاتی عیراقی عەرەبی.شكستی لەدەنگدانە بە دەستورێك كە هێزی لە فەلسەفەی ئیسلامەوە وەرگرتووە كە ئەنفال بەشێكە لەفەلسەفەی ئیسلام .

ئەنفالی 88 تاقە ئەنفال ودوا ئەنفالی كورد نیە...مێژوومان سەخناخە لە ئەنفال..دادگایكردنی صدام و علی كیمیاوی و ئەوانی تر ولەسێدارەدانیان هیچ لە گۆڕینی ئاوزان و فەلسەفەی ئەنفال و دەسەڵاتی ئیستای عیراق ناگۆڕێت.چونكە ئەوانیش نەوەی پەروەردەكراوی فەلسەفەی ئیسلام وقوتابی حوجرەی ئەنفالن...جیاوازی لە نێوان ئێمە و ئەواندا..ئەوان(عەرەب)ئەنفال هێزی مێژوویانە بۆمسۆگەركردنی دەسەڵاتی ئایندە وملوڕی هەمیشەی بەسەر كوردا..بۆ ئێمە ئەنفال هەڕەشەیەكی هەمیشەیە(چونكە كارمان لەسەر ئەنفال وشكستیی وچاڵەكانی مێژوو.وەك نەتەوە نەكردتۆتەوە)هیچ ئەنفالێك نەبۆتە فاكتەری وەرچەرخانی ژێرخانی هزر و مۆڕاڵی تاكی كورد.ئێمە یەكەم گرۆپی مرۆڤ نین ئەنفالمان لێكرابێت!وەلی ئێمە یەكەم میللەتین كە نەك لەئەنفال بەڵكو لە هیچ شكستیە مۆڕاڵییەكانی مێژوومان كەڵكمان وەرنەگرتوە .پشتگۆێخستنی مێژوو . سوكایەتیكردنە بە ئایندە.ئەنفالكردنی جولەكەكان لەلایەن هیتلەرەوە خزمەتێكی گەورەی بەجولەكەوئەڵمان گەیاند...جولەكەی گەیاندە ئەو ئاستە هوشیارییە كەزیاتر هەوڵی پێگەی سیاسی و ئابوری وخۆیان لە ئاستی جیهاندا بدەن.لەمپەر لەبەردەم ئەنفالەكانی داهاتوو دروستبكەن.جولەكەكان بە

ئاشناکردنی ئەنفالەکەیان شرعیتی ئیسرائیلیان لە ئاستی جیهاندا مسۆگەرکرد.صبراوشاتیلا گرفتی فەلەستینێەکانی لە ئاستی جیهاندا گەیاندە لووتکەی ناڕەزای کۆمەڵگای جیهانی,,هیرۆشیما وناکازاکی.هیزێکی هێندە بە گوڕیدا بە تەکنەلۆژیا وکەپیتالی یابانی تا دەسەلاتێکی کەپیتالیزمی جیهانی وەك ئەمەریکا جارێکی ترنەویریت خاکی یابان بکات بە تاقیگای بوومبە ئەتوومیەکانی.بۆیە بۆش(باوك)لە قەیرانی بازاڕی ئۆتۆمۆبیلی ئەمەریکدا.بەسەردانێکی تایبەتی چووبۆ تۆکیو تکای لە کارخانەکانی ئۆتۆمۆبیلی یابانی کرد کە چالاکی خۆی لەبازری ئەمەریکدا کەمێك تەسك بکەنەوە,چەند ساڵە نووسەران و نەتەوەی و سیاسیەکانی ئەرمەن لە خەباتدان بۆ بە جیهانیکردنی ئەنفالکردنیان لە ساڵی 1915 بەدەستی تورکان؟تائەنفالی داهاتوو لە میلەتەکەیان دروربخەنەوە.لەدوا سەردانی شیراك بۆ ئەرمینیا؟بەناوی گشت کۆمەڵگای ئەورووپیەوە ئاماژەی بەوە کرد مەرجی وەرگرتنی تورکیا لە کۆمەڵگای ئەورووپی دانانپینانی ئەنفالی ئەرمەنییەکانە لە لایەن تورکیاوە.

هزری ئەنفال لای کورد:

صدام کە ئەنفالی کوردی کرد پرۆگرامێکی کاتی لەبەرچاو نەگرت.بەڵکو لەپێناوی دەسەلاتی سەروەری عەرەبی هەمیشەی بوو لە داگیرکردنی خاك و سامانی کوردوقڕکردنی ڕەگەزی نەتەوەیەك بوو..ئەگەر ئەمە ئاوزانی ئەنفالچییەکان بێت. ئەی کورد بۆ تائیستا هەوڵی بەجیهانناسینی ئەنفالی نەداوە تا جارێکی تر ئەنفال نەکرێنەوە ؟؟؟ سەرانی ئیستای کورد نەك بەم کارە هەڵنەساون بەڵکو لەبیرچونەوەیەکی بە ئانقەستیان بۆ پرسیارە زەقەکانی دارشتوە. سەرۆکی عیراق و وەزیری دەرەوە بە ڕەگەز کورد نەمان بینیوە لە هیچ بونێکی جیهانیدا هەوڵی بە جیهانکردنی ئەنفالیان دابیٚ ,هەروەها لە ئاستی خودی عیراقیشدا.ئەلتەرناتیفەکانی صدام نەك شەرمەزاری ئەم تاوانە نین.؟بەڵکو جەعفەری ومالکی کە خۆ بە دۆستی کورد دادەنین وهاوپەیمانی هەردوو زلهێزە کوردیەکەی ئیتلاف عیراقین .نەك سۆزیکیان بۆ ئەنفال دەنەبڕیوە بەڵکو لەسیاستی شلقۆی خوشیاندا بە هێمنی پیادەی بەرنامەی بەجیماوی صدام و علی کیمیاوی بە شێنەی دەکەن.ئەو پاشماوە داماوانەی ئەنفالی سنوری هەریمی کوردستانیش بەشێوەیەك لە لایەن دەسەلاتی کوردییەوە پشتگوێ خراون کە مرۆڤ دەکاتە ئەو ئاستەی هەست بە نهێنیەك لە نێوان پرۆگرامی ئەنفالی صدام وسەرانی کوردا بکات.پشتگوێخستنی داماوانی ئەنفال لە لایەن دەسەلاتی کوردیەوە بەردەوام بونی پرۆسێسی ئەنفالە.بۆیە دەتوانین ئەوە بێژین کە ئەنفال تائیستا لە سەر جەستەی کورد و خاکی کوردستان بەشینەی دەکرێت. بەشێك لە تاوانی ئەنفالی صدام دەگەڕێتەوە بۆ گەوجی سیاسی سیاستمەدارنی کوردی سەردەمی شەڕی عیراق و ئیران و گەوجانە بازیکردن لە نێوان دوو(وولاتی شەڕکەری داگیرکەری دووبەشی کوردستان)*1 بۆیە خۆندنەوەی چڕ لەسەر ئەنفال یانی خۆیندنەوەی سیاسەتی کوردی وفاکتەری ئەنفال کە تێدا ڕسواکردنی ئاوزانی سیاسی هەردوو ڕوو سیاسی

(بەعس وكوردی یە)چونكە بە هەردوكیان سیاسەتی ئەو سەردەمەیان نەخشاندبوو..هەربۆیە دەسەڵاتی ئیستای كوردی ناویرن زۆر قسە لەسەر ئەنفال بكەن چونكە دڵنیان نهێنییەكانیان ئاشكرا دەبێت .

1- ڕۆژنامەی ئاوێنە / سلیمانی ژمارە 40---2006/10/10.چاوپێكەوتنێك لەتەك (خالید خولە سوور) سڵاو لەمستەشارەكان كوردیان پاراست .
(ئەوەی كە هات ئەنفالی دروستكرد..سوتاندنی نەوتەكەی كەركوك..تەیارە بوو لەسەرگەڵو نیشتەوە ..قەرەداغ كرابوو بە بنكەی پاسدار) ... وەڵامی خالیدخولە سوور .

Köpfe hingerichteter Armenier, türkische Offizielle

وێنەی ئەنفالی ئەرمەنییەكانی لەساڵی 1915 بە دەستی توركەكان
لە گۆڤاری (Der Spiegel) ئەڵمانی ژمارە 16 ساڵی 2005 وەرگیراوە .

سان پیترسبۆرگ 2006/09/20
jazachingiani@hotmail.com
www.chingiani.de